

Spis treści

PRZEDMOWA	9
1. WPROWADZENIE: PSYCHOLOGIA A RELIGIA	13
1.1. Problem definicji religii	14
1.2. Fenomen religii	19
1.2.1. Przedmiot religii	20
1.2.2. Podmiot religii	23
1.2.3. Charakter relacji religijnej	26
1.3. Przedmiot psychologii religii	27
1.4. Metodologiczne problemy badania doświadczenia religijnego ..	34
2. DOŚWIADCZENIE RELIGIJNE	45
2.1. Koncepcje doświadczenia	45
2.1.1. Empirystyczne pojęcie doświadczenia	46
2.1.2. Fenomenologiczne pojęcie doświadczenia	48
2.1.3. Hermeneutyczne pojęcie doświadczenia	49
2.2. Koncepcje doświadczenia religijnego	53
2.2.1. Redukcjonistyczne koncepcje doświadczenia religijnego ..	56
2.2.2. Fenomenologiczne koncepcje doświadczenia religijnego ..	58
2.2.3. Hermeneutyczne koncepcje doświadczenia religijnego ...	59
3. METODY STOSOWANE W PSYCHOLOGII RELIGII	67
3.1. Eksperyment psychologiczny	67
3.2. Obserwacja psychologiczna	69
3.3. Test psychologiczny	71
3.4. Dyferencjał semantyczny	74
3.5. Kwestionariusz	76
3.6. Metody jakościowe	78
3.6.1. Rodzaje metod jakościowych	79
3.6.2. Obszary zastosowań metod jakościowych w psychologii religii	80
3.6.3. Dylematy psychologicznych badań jakościowych	83
4. EMPIRYCZNE MODELE POMIARU RELIGIJNOŚCI	87
4.1. Model eksperymentalny	88
4.1.1. Charakterystyka modelu eksperymentalnego	89
4.1.2. Zastosowanie modelu eksperymentalnego w badaniach nad religijnością	91

4.1.3. Model quasi-eksperymentalny w badaniach nad religijnością	97
4.2. Model korelacyjny	101
4.2.1. Charakterystyka modelu korelacyjnego	102
4.2.2. Model korelacyjny w badaniach nad religijnością	103
4.2.2.1. Jednowymiarowe skale pomiaru religijności	105
4.2.2.2. Wielowymiarowe skale pomiaru religijności	107
4.2.2.3. Poszukiwanie korelatów religijności	110
5. ROZWÓJ RELIGIJNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY	115
5.1. Pojęcie i czynniki rozwoju religijności	115
5.1.1. Pojęcie rozwoju religijnego	115
5.1.2. Czynniki rozwoju religijności	117
5.2. Okresy rozwoju religijności	122
5.3. Dotychczasowy stan badań nad rozwojem religijności dzieci i młodzieży	124
6. KSZTAŁTOWANIE SIĘ POJĘCIA BOGA U DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚWIELE BADAŃ EMPIRYCZNYCH	143
6.1. Prekursorskie badania empiryczne z zakresu kształtowania się pojęcia Boga u dzieci i młodzieży	144
6.2. Obrazy rodziców a pojęcie Boga	151
6.3. Komunikacja wewnątrzrodzinna i poziom samoakceptacji a pojęcie Boga	160
7. ROZWÓJ RELIGIJNOŚCI CZŁOWIEKA W CIĄGU CAŁEGO ŻYCIA	173
7.1. Stadia rozwoju psychospołecznego według E.H. Eriksona ..	174
7.1.1. Niemowlęstwo: podstawowa ufność lub podstawowa nieufność	176
7.1.2. Wczesne dzieciństwo: autonomia lub wstyd i zwątpienie ..	179
7.1.3. Wiek zabaw: inicjatywa lub poczucie winy	180
7.1.4. Wiek szkolny: kompetencja lub poczucie niższości	181
7.1.5. Okres dorastania: tożsamość lub pomieszanie ról	182
7.1.6. Wczesna dorosłość: intymność bądź izolacja	184
7.1.7. Dorosłość: generatywność, produktywność lub stagnacja ..	185
7.1.8. Starość: integralność <i>ego</i> lub rozpacz	186
7.1.9. Obszary wpływu koncepcji E.H. Eriksona	188
7.2. Stadia rozwoju wiary według J.W. Fowlera	190
7.2.1. Pojęcie wiary	190
7.2.2. Metoda badań	191
7.2.3. Stadia rozwoju wiary	193

7.3. Rozwój osądu religijnego według F. Osera i P. Gmündera ..	202
7.3.1. Metoda rozwiązywania dylematów	203
7.3.2. Stadia rozwoju osądu religijnego	205
7.4. Model rozwoju religijności według M.J. Meadowa oraz R.D. Kahoe'a	211
7.5. Ocena dotychczasowego stanu badań nad rozwojem religij- ności człowieka	214
8. ROZWÓJ MORALNY W ŚWIECIE TEORII LAWRENCE'A KOHLEBERGA	217
8.1. Teoretyczne założenia teorii rozwoju moralnego L. Kohl- berga	219
8.2. Charakterystyka poziomów rozwoju moralnego	222
8.3. Wychowanie moralne w świetle teorii rozwoju moralnego L. Kohlberga	226
9. KRYZYS RELIGIJNY W ŻYCIU CZŁOWIEKA	233
9.1. Kryzys psychiczny w życiu człowieka	234
9.2. Kryzys religijny	238
9.2.1. Kryzysy dotyczące obrazu Boga	240
9.2.2. Kryzys religijny spowodowany konfliktem pomiędzy sys- temem wartości reprezentowanych przez religię (zasady moralne) a postępowaniem człowieka	241
9.2.3. Kryzysy dotyczące praktyk religijnych	241
9.2.4. Kryzysy związane z przeżyciem niezgodności pomię- dzy prawdami wiary a nauką	242
9.2.5. Kryzysy religijne u agnostyków i sceptyków	243
9.2.6. Kryzysy religijne o charakterze etycznym	243
9.2.7. Kryzys natury „socjologicznej”	244
9.2.8. Kryzysy dotyczące roli i posłannictwa religijnego	244
9.3. Rozwiązywanie kryzysów religijnych	245
ZAKOŃCZENIE	251
BIBLIOGRAFIA	253
SUMMARY	291
CONTENTS	295